

Zvon l. 1888. VIII str. 294—794: Belokranjsko kolo in nekoliko drugih narodnih pesmic in iger z razlago.

Dom in Svet l. 1889. II str. 223—225: Nekoliko drobtinic iz Cigaletovega življenja. Str. 193—196: Kako izgovarjajo opisovalnega deležnika končnico Beli Kranjci. In str. 95—5: Nekaj o našem mestniku (lokalu) na u in i za možki in ženski spol. Spisal St.(ari) Rodoljub.

L. 1885 jel je J. Navratil v Letopisu Matice Slovenske spisovati:

„Slovenske narodne vraže in prazne vere, primerjane drugim slovanskim in neslovanskim“ (str. 117—183), kar z nenavadno opreznostjo kakor marljiva bučela nadaljuje v Letopisih 1886 str. 62—106; l. 1887 str. 88—167; l. 1888 str. 132—189; l. 1890 str. 52—116.

In — tako orje vrli naš rojak — na tujem — vže 45. leto jako vspešno tudi kot jezikoslovec na književnem polju slovenskem, in da bi oral srečno še mnoga mnoga leta, v to pomoz! mu Bog!

Vprašanja in odgovori.

Drugo vprašanje. Kaj naj ukrene šolsko vodstvo, ako je g. katehet zadržan v določenem času verouk poučevati. (G. D. B.)

Odgovor. Ker so na ljudskih šolah g. katehetje v prvi vrsti nastavljeni v duhovnem pastirstvu, se mnogokrat pripeti, da je g. katehet po svojem poslu zadržan verouku določeno uro poučevati priti, kakor se je pri Vas letos že 18krat zgodilo. Razume se, da g. katehet tak slučaj kratkim pótém g. učitelju naznani v to svrhu, da otroci ne ostanejo sami in da on kak svoj predmet v tem času poučuje. Nasprotno pa g. učitelj kak drug dan odstopi svojo uro g. katehetu. Ako pa g. katehet ne nadomesti zamujenih ur med letom, marveč misli to storiti po končanem šolskem letu, torej v počitnicah; tudi prav, samo da s tem on prevzame tudi vso odgovornost naše. Kar se pa tiče ur, ki bi jih imel g. učitelj vsled tega na dobrem, se število šolskih dni seveda zaradi tega ne more prikrajšati, k večjem če se otroci malo prej odpuste domov; sicer pa marljivemu učitelju učnih ur brez tega vedno primanjkuje in te ure prav dobro porabi, ker mu jih po praznikih, medletnih počitnicah, boleznih, sejmih itd. mnogo odpade.

Tretje vprašanje. Na neki novi šoli so uživali dotični učitelji vodje skozi 12 let kot prosto stanovanje štiri sobice (jedno kot jedilno shrambo), sedaj so pa nekateri občani vložili prošnjo, da ima dotični vodja njim odstopiti dve prtilični sobi v stanovanje cerkvenika, ker je baje na tem mestu nekoč stala mežnarija in ob priliki gradjenja novega šolskega poslopja bila razdrta. Kaj je šolskemu vodstvu storiti? (G. D. J.)

Odgovor. Ako je od navedenih sob jedna jedilna shramba, tedaj nima stanovanje štirih sob, nego le tri. Ako bi Vam torej dve (prtilični) sobi vzeli, potem Vam ostane samo jedna soba v stanovanje, kar pa ne zadostuje zakonitimi določilom. § 33. de-

želnega zakona od dne 29. malega travna 1873 št. 22 določuje, da ima vsak ravnatelj (vodja) pravico do stanovanja iz dveh sob in potrebnih zdravenskih prostorov. Kot tak prostor se šteje tudi jedilna shramba. Torej bi imeli za stanovanje le jedno sobo. Če je stvar taka, sklicujte se ob pravem času na pristojnem mestu na ta paragraf. Sicer je pa mnogo od tega odvisno, kako je šolsko poslopje vknjiženo v zemljiško knjigo, ima li mežnarija kako služnostno (servitutno) pravico do poslopja. Če bi se končno mežnarijo spravilo v šolsko poslopje, moralo bi mežnarijevo stanovanje popolnoma ločeno biti od drugih šoli pripadajočih prostorov, kajti § 3. odstavek 5. ministerskega razpisa od dne 19. mal. srpana 1875 št. 2868 določuje: „Ako se ima šolsko poslopje porabiti tudi za druge namene, tedaj ima prava šola ločena biti od drugega poslopja popolnoma, tako da nimata ne vhodov ne stopnicje jednih in istih“.

Četrto vprašanje. Kaj naj šolski vodja stori kot zastopnik šole v krajnem šolskem svetu, ako predsednik krajnega šolskega sveta noče šolskih zamud zakonito rešiti in potrebnih kaznij nasvetovati, ker se kot gostilničar ljudem zameriti boji, vsled česa nekateri otroci niti vsakdanje, še manj ponavljalne šole ne obiskujejo, akoravno so njih roditelji vsak mesec zaradi neopravičenih šolskih zamud naznanjeni. Ako se šolski vodja sklicuje na zakon, prerado se mu odgovori: „Kaj zakon, za nas je neizpeljiv“. (G. D. J.)

Odgovor. Vestnemu učitelju je zelo ležeče na dobrem obiskovanju šole, kajti od tega so tudi učni uspehi odvisni. Njegova dolžnost je torej, da si prizadeva šolsko obiskovanje izboljševati. Kdaj pa se more reči, da je učitelj, oziroma šolski vodja v tem oziru storil svojo dolžnost? **Odgovor:** 1. Če učitelj pri pouku in vzgoji sicer resno a vender ljubeznjivo občuje z otroci tako, da si pridobi njihova srca in otroci sami radi dohajajo v šolo, ker si s tem pridobi

tudi naklonjenost roditeljev do sebe in do šole; 2. če šolske zamude vestno zabeležuje in neopravičene redno izkazuje krajnemu šolskemu svetu; 3. če v krajnem šolskem svetu tudi to vestno zastopa. S tem je po našem mnenju učitelj izpolnil svojo dolžnost in ni dalje odgovoren, ako je šolsko obiskovanje vendar slabo, ker daljna odgovornost pripada krajnemu šolskemu svetu. K tretji točki bi le še omenili, naj učitelj v slučajih, da krajni šolski svet redno prezira njegove nasvete in ne stavi zasluženih kaznij, v seji krajnega šolskega sveta zahteva, da se njegova izjava v tem oziru postavi v zapisnik.

Če je slabo šolsko obiskovanje vzrok nepopoljnemu nčinu uspehom, naj si sestavi učitelj poseben zapisnik, iz katerega se razvidi, koliko neopravičenih zamud ima vsak otrok in kolikokrat je bil naznanjen. Ta zapisnik naj izroči ob priliki inspekcije gospodu nadzorniku, kateri se pri okrajnem šolskem svetu na tej podstavi lahko prepriča, ali je krajni šolski svet storil svojo dolžnost glede šolskih zamud ali ne in tam stavi svoje nasvete. — Sicer pa opozarjamo na naš odgovor na deseto vprašanje v vllanskem letniku „Učit. Tov.“ str. 125.

Peto vprašanje. Zakaj „Učiteljski Tovariš“ na zlobne napade „Rimskega Katolika“ ničesar ne odgovori? Qui tacet, consentire videtur! Kdor napada učiteljstvo na Primorskem in našo „Zvezo“, isti gotovo tudi blati stanovsko čast učiteljstva na Kranjskem. (G. D. J. v Č.)

Odgovor. Z „Rimskim Katolikom“ se sicer doslej še nisimo bavili, pač pa z goriško „Sočo“, ko je bilo nje uredništvo še v tistih rokah, kakor „Rimski Katolik“, in sicer v lanskem letniku na str. 64., potem na strani 76., 77., 109., 110., 126., 175. Dopoljal se nam je tudi ponatisek dr. Romihovega odgovora „Rimskemu Katoliku“ iz „Popotnika“. Ponatisnili ga pa nismo, ker nimamo navade po drugih listih ponatiskovati, ker bi bil ta odgovor, ki je bil vrhu tega tudi v jednem naših dnevnikov ponatisnjen, v našem listu že prekasno prišel in ker se je stvar v prvi vrsti

tikala „Zvezo“, nismo se čutili upravičenimi razpravljati jo v našem listu, ker je „Popotnik“ glasilo „Zvezino“.

Kar se pa tiče razmerja med nami in „Rimskim Katolikom“, držati se mora „Učiteljski Tovariš“ kot glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“ načel tega društva. V tem oziru pa opozarjamo na poročilo o zadnjem občnem zboru v drugi in današnji številki „Učit. Tovariša“: „Na podstavi obstoječih zakonov (katere je potrdil presvetli cesar in na katere smo vsi prisegli — in prisega nam je sveta) hoče društvo delovati v jednosti z vsemi faktorji, ki so z vzgojo in šolstvom v dotiki, v korist narodu, šolstvu in učiteljstvu“. Posebno opozarjamo na konec tajnikovega poročila. Ta občni zbor je bil prav dobro obiskan; kolikor se mi spominjamo, udeležilo se ga je toliko društvenikov, kakor doslej še nobenega ne. Zbor je poročilo z odobravanjem vzel na znanje. Na dnevnem redu so bile tudi želje glede vsebine in uredovanja društvenega glasila. Ker se o vprašanji, ki nam ga stavi gospod tovariš, ni nikdo oglasil, smatramo, da se postopanje „Učiteljskega Tovariša“ ujema z društvenimi načeli. Kot lojalni državljani se v šolskem vprašanji ravnamo in se moramo ravnati po zakonih, na katere smo pred Bogom prisegli. V prisegi smo se izrecno zavezali, sveto in trdno izpolnjevati državne osnovne zakone, kakor tudi sploh vse zakone in odredbe predstojnih oblastev. Ako „Rimski Katolik“ pozivlje kranjske učitelje, naj se oklenejo „Učit. Tovariša“, svetuje jim s tem, naj podpirajo list, ki se v vsakem oziru ravna po zdaj veljavnih šolskih zakonih, katere ravno „Rimski Katolik“ strastno pobija. A to je stvar, ki briga njega, ne nas. Mi smo preprižani, da je „Učit. Tovariš“ na poti, katero hodi, najmenj odvisen od strankarskih teženj in naporov, in da svojemu stanu največ koristimo, ako list uredujemo tako, kakor smo ga doslej. Odločno pa obsojamo učiteljstvu sovražne napore, a vedno brez strasti, ker smo prijatelji mirnega dela in odločni nasprotniki strankarskih preprirov. A. Ž.

Naši dopisi.

Iz ljubljanske okolice. Novi zakon in začasno umeščeni učitelji. Marsikoga je razveselil novi zakon z dne 29. listopada 1890. l., s katerim se nekatera določila deželnih zakonov z dne 29. malega travna 1873. l., dež. zak. št. 22, in z dne 9. sušca 1879. l., dež. zak. št. 13, prenamejajo, oziroma dopolnjujejo, le nas začasno umeščenih učiteljev ne. In zakaj ne? Vsak začasno umeščen učitelj je imel prej večjo plačo — in naj je imel najmanjšo, katero je imeti mogel — kakor jo bode imel sedaj po § 2. novega zakona.

Nikakor se nisem tega nadejal in menda tudi drugi ne, da bode tako prišlo. Vedel sem pač že prej,

kakšen je § 2., a nikakor nisem mislil, da bodedo tudi tisti se morali podvreči temu paragrafu, ki smo bili že prej na službe z boljšimi dohodki umeščeni. Toda tudi to se je zgodilo, kar se mi pa nikakor ne zdi pravično.

Kar je komu že odločeno, tisto naj bi se mu pač pustilo. Poznam učitelja, ki je bil na službi, kjer je imel 450 gld. letne plače. Prosil pa je potem za službo z le 400 gld. letne plače. Ko je isto dobil in nastopil, nakazala se mu pa višja oblastva iz svoje volje ne 400 gld. temveč 450 gld., kakor je imel prej.

§ 6. novega zakona sicer tudi pravi: „Kadar bi se pri razvrstitvi učiteljskih služeb po določilih tega